

Pars prima de vniuerso

operatur ita vniuerso quod istos ac si vnum
solum operaret. Non enim ex hoc quod tam magna
tantum multa operatur, aliquid eorum aut minus
bonum aut minus bene operatur. Quod si illi so-
li intenderet qualiter si per se solum aut vir-
tute suam sola hoc est absque amiculo et
meditatione virtutis alterius creavit celos
istos novem simul eos creavit, hoc autem
dico quia cum creator per aliam virtutem opera-
tur quod per suam tunc indubitanter operantur iux-
ta modum virtutis illius, quemadmodum cum
per frigiditatem coagulat aquas aut congelat
eas successive et per partes et ea velocitate
qua potest frigiditas et qua hoc potest fieri
materia in qua operatur. Si ergo per solam
virtutem suam creavit celos hoc est nulla vir-
tute alia agente adhuc vel cooperante, nul-
la subest causa vel ratio que prohiberet eum
creasse omnes illos simul, sed neque virtus
aliqua cooperata videtur ad creationem ce-
lorum nisi forte quis dicat virtutem applani, hoc
est primi, novem celorum cooperata fuisse atque
egisse in parte aque sibi prima eius simili-
tudine, id est celestem formam sibi similem im-
pressisse, et ita secundum celum generasse, quem-
admodum ignis cum generatus est iuxta mate-
riam receptibilem sue actionis et virtutis indu-
bitanter agit in illam et generat ex ea ignem
aliud. Cum ergo partes ille aquarum ex quibus
inferiores celi generati sunt receptibi-
les essent formarum celestium. Sicut appetit per
hoc quod ipsas iam receperunt. Videntur et rece-
ptibiles fuisse virtutem et actionem ipsarum. Dis-
ei materia ex qua aliquid generale est ex necessi-
tate receptibilis est virtutis et actionis illius
quod ex ea generabile est cuiuscumque sitis illi
hic est similis illi in forma virtute et actione
Quia igitur omnes isti novem celi filii sunt li-
cet nobilitate et alijs conditionibus differant
manifestum est materiam ex qua generati sunt rece-
ptibilem esse virtutis et actionis vniuscuiusque
eorum. Secundum hoc ergo primum celum generavit
secundum et ita de alijs et quoniam nihil gene-
rat antequam ipsum sit generatum, quemadmodum
neque agit antequam sit, consequens est videtur ce-
los generatos esse vnum per aliud et non simul
Quod si verum esset forsitan vnum quod magis pue-
niret dici generatum a seipso et hoc est quia per
vniuscuiusque sit generati prius generata gi-
gnit sibi primam et illam generata gignit aliam
et ita donec compleatur generatio totius. Huius-
autem exemplum est magne sicut tibi dixi et in om-
ni corpore continue et per partes generato. Multis
etiam circa hoc videtur esse dissimilitudo ce-

lorum inuicem generatio quippe assimilatur vbi-
que genitum genitori. Vnde et generatio dicitur
quasi generis sui natio siue generis sui in alium
transfusio. Vnde igitur tanta dissimilitudo in-
ter aplanon et celum stellarum, sicut et inter ce-
lum stellarum et inter celum Saturni, et genera-
liter inter omnes in virtutibus operationibus ma-
gnitudinibus et etiam motibus, sicut appetit
ex tractatibus Ptolomei et aliorum qui de
his scripserunt, forsitan dicat aliquis quod ser-
mones prophetarum ita crebro clamant, quoniam
deus celos fecit et quoniam opera manuum
eius sunt celi et adeo vehementer execrantur
alium fuisse vel factorem vel cooperatorem celorum
quod ipse solus creavit novem istos celos, et cre-
avit eos simul. Vnde in sermone isto non est
dictum fiant celi vel firmamenta in medio aque
terra sed fiat firmamentum ac si omnes illi celi vnum
celum simul sumpti acciperentur, et factio eorum
factio vnius et vna. Et licet materie eorum
receptibiles sint formarum celestium. Si-
cut prout dixi tamen ipsi non sunt possibiles
imprimere eas quemadmodum neque cum ma-
teria hominis hoc est corpus humanum rece-
ptibile sit forme humane non tamen homo po-
test imprimere illam vel dare. Siue enim anima huma-
na forma illa sit siue pars illius forme. Ma-
nifestum est homines non esse datores huiusmodi
forme nec posse imprimere illam. Sic primum
novem celorum licet materia celi stellarum rece-
ptibilis esset forme celestis non tamen ipsorum
potuit esse dator huiusmodi forme, nec adhuc
cogitatum est quod celi sint generatores celorum.
Alioquin etiam regio elementorum que est a luna usque
ad terram, celis plena esset alijs et celis fer-
tundis atque generantibus celum lune sterile non
mansisset. Generasset igitur celum aliud et filium
eius aliud et ita donec veniret ad terram. A
qua parte autem inceperit creator fabricationem
celorum seu generationem. Utrum a parte latitu-
dinis seu profunditatis aut spissitudinis aut
que partes in eis primum generate sint. Utrum
interiores scilicet hoc est profunditatis eorum propin-
quiores an ille que sunt ex parte proximitatis merito
quis querat, licet non referat que. Si quis tamen con-
siderauerit generationem cepe et omni et alio-
rum similitudinem que ex partibus sese inuicem continentibus
composita sunt videbit generationem huius-
modi partium simul incipere et vnum cuiusque
partis partium filium. Quod si quis dixerit quia inter
formas aquarum et formas celorum ex quibus
generati sunt non est contingens ergo non est
motus ab his in illas. Motus enim omnis
generationis et corruptionis est ab altero